

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНОЛОГІЧНОЇ (ПРОФІЛАКТИЧНОЇ) ПОЛІТИКИ

Карелін В.В.

СУТНІСТЬ ЗАОХОЧЕНЬ І СТЯГНЕНЬ В ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

УДК 343.82(4)

Постановка проблеми. Процес наукового пізнання являє собою складний суперечливий процес, який зазвичай починається з проблеми вивчення сутності розглядуваного явища. Існування у кримінально-виконавчому праві, законодавстві та практиці діяльності установ виконання покарань заохочень і стягнень, що можуть застосовуватись до засуджених, вимагає дослідження правової природи, соціального значення цих явищ та механізму реалізації на практиці. Сутністю заходів заохочення і стягнення виступають ті внутрішні і необхідні, загальні та основні, головні і стійкі риси, ознаки та якості, єдність і взаємообумовленість яких визначають якісну специфіку та закономірності розвитку названих правових явищ. Звідси пізнати сутність означає - зрозуміти розглядувані явища, зрозуміти, чому вони саме такі. [1]. Вирішення названих питань має не лише теоретичне, а й велике практичне значення, зумовлюючи межі та порядок законодавчого регламентування правил застосування заохочень і стягнень, а також їх практичної реалізації.

Ступінь наукової розробки проблеми. Результати вивчення проблем застосування заохочень і стягнень при виконанні покарання у виді позбавлення волі, а точніше – окремих аспектів цієї діяльності, знайшли відображення у роботах ряду відомих вчених у галузі кримінально-виконавчого права в Україні :

у наукових публікаціях В.А. Бадири, І.Г. Богатирьова, В.В. Василевича, Т.А. Денисової, О.М. Джужи, А.П. Геля, О.Г.Колба, О.В. Лисодєда, А. В. Льовочкіна, Л.П. Оніки, М.В. Романова, А.Х.Степанюка, В.М. Трубникова, В.П. Філонова, А.І. Фролова, М.П. Черненко, Д.В. Ягунова, І.С.Яковець тощо. З цього приводу існують й доволі розрізненні статті, переважно правознавців, зокрема, О.В. Беци, О.П. Букалова, Є.Ю. Захарова, А.П. Мукшименко, ін. Водночас прогалиною більшості досліджень, як видається, є те, що їх автори обмежуються формальним визначенням заохочень і стягнень, не виділяючи основні ознаки, які відбивали б їх сутність та відмінність від інших правових явищ та інститутів.

Мета і завдання статті. Дана стаття присвячується спробі окреслити у загальних рисах сутність заходів заохочення і стягнення, що застосовуються до засуджених в місцях позбавлення волі.

Виклад основного змісту матеріалу. У першу чергу, на нашу думку, слід відрізнити заохочення і стягнення як правові інститути та заохочення і стягнення як конкретні індивідуальні заходи або акти. Правовий інститут – це система взаємопов'язаних норм, які регулюють відносно самостійну сукупність суспільних відносин або їх компоненти. [2, с.248]. Як правило, кожна галузь права має інститути права як свій самостійний структурний підрозділ. До основних ознак правового інституту традиційно відносять: наявність сукупності нормативних приписів; юридичну однорідність названих приписів, об'єднання правових норм стійкими закономірностями та зв'язками, що знаходять відображення в юридичних приписах і в цілому в юридичній конструкції. [3, с.154-155]. Правовий інститут заохочення у кримінально-виконавчому праві обмежений нормами ст. 130-132 КВК України, якими врегульовано види таких заходів, а також порядок їх застосування; інститут стягнення знайшов своє відбиття у нормах статей 132-135 цього Кодексу. Саме специфічність однієї групи суспільних відносин (правовідносини, що виникають при заохоченні засудженого та мають позитивне спрямування) порівняно

з іншим (правовідносини, що виникають при застосуванні до за-суджених стягнень, та носять негативний характер) і є причиною виникнення цих правових інститутів. Отож, інститути заохочення і стягнення у кримінально-виконавчому праві – це система прав-ових норм, які регулюють правові відносини, що виникають у процесі застосування заходів заохочень і стягнень до осіб, які від-бувають покарання у виді позбавлення волі. Незважаючи на іс-нування подібних інститутів у інших галузях права, їх специфіч-ність та відмінність витікає зі специфіки правовідносин, в сфері яких дані заходи застосовуються – відносин, які виникають при виконанні-відбуванні покарання у виді позбавлення волі; особли-вим є й характер приписів, які дотримуються чи порушуються, – це правила режиму.

Самі по собі інститути заохочення і стягнення не є стимулами у так би мовити, «чистому» вигляді. Однак закріплений в чинно-му законодавстві засіб (заохочення чи стягнення), який ще усві-домлений та не спонукає до певної бажаної поведінки, також має стимулюючий характер, хоча й у формальному сенсі, бо у цьому його ціль. Для підтвердження цієї тези згадаємо загальновідо-му аналогію: та або інша норма від того, що вона не діє з різних причин, не перестане бути нормою права та не втрачає мети регу-лювання правовідносин. У цьому контексті доцільним видасть-ся твердження П.М. Малініна, що більшість заходів заохочення і стягнення є стимулюючими заходами, що забезпечують стимул, проте самі ними не є. [4, с.30].

Не можна прийняти розуміння заходів заохочення як певних пільг. Пільги являють собою встановлені законодавством або ін-шими нормативними актами переваги, що надаються особі (або групі осіб) порівняно з іншими громадянами. [5]. Однак у кри-мінальному та, відповідно, й у кримінально-виконавчому праві заохочувальні норми не надають додаткових благ, а усувають або пом'якшують передбачені законом обтяження [6, с.95]. На наш погляд визначення досліджуваних інститутів через термін «піль-ги» відображає суб'єктивність та залежність від розсуду праців-ників колонії можливості їх застосування.

І заохочення, і стягнення є правовими категоріями, тобто найбільшими за рівнем узагальнення фундаментальними абстрактними поняттями права, що виступають засобами збагнення і відбиття правової дійсності. [7, с.17]. Термін «категорія» походить від грецького – «висловлення, звинувачення, ознака» та означає: 1) основне логічне поняття, що відбиває найзагальніші закономірні зв'язки та відношення, які існують у реальній дійсності; 2) родові поняття, що означає розряд предметів, явищ тощо або їхню важливу спільну ознаку; 3) група чи розряд предметів, явищ чи осіб, що відрізняються від інших певними ознаками. [8, с.420]. Дещо вужче тлумачить термін «категорія» О.О.Селіванова: це найбільш загальне фундаментальне поняття, що відображає сутнісні, закономірні зв'язки й відношення об'єктів пізнання й дослідження. [9, с.202]. Відповідно, категорії права – це найбільш загальні типові поняття, що вживаються у праві. [10, с.64]. На думку М.І. Панова, правові категорії – це найбільш загальні, фундаментальні та глибокі правові поняття, що є межею наукового узагальнення як у певній галузі юридичних знань, так і у правознавстві, юридичній практиці в цілому. [11, с.15]. Саме останнє визначення є, на нашу думку, найбільш точним, проте з урахуванням спрямованості нашого дослідження воно потребує певної конкретизації.

Заохочення і стягнення є родовими категоріями. Рід – це загальна філософська характеристика для групи предметів (понять) із загальними суттєвими властивостями, несуттєві ознаки яких відрізняються одне від одного. У логіці рід є поняттям, що впорядковує інші, яке, маючи вищий ступінь загальності, охоплює низку менш загальних понять – видів. Видом називається поняття, що створюється шляхом вирізнення загальних ознак в індивідуальних поняттях і саме має загальні ознаки з іншими видовими поняттями. [12, с.212]. КВК України у ст.130 встановлює різні види заходів заохочення, а у ст. 132 – різні види заходів стягнення, що можуть застосовуватись до засуджених, які відбувають покарання у виді позбавлення волі (курсив мій – В.К.). Але усі ці види заходів заохочень і стягнень, у свою чергу, входять до змісту родових

категорій – «заохочення» і «стягнення» відповідно, оскільки наділені спільними рисами, що дозволяє об'єднати, приміром, усі заохочення у однорідну групу та відрізнити її від групи «стягнення» за певними ознаками. У цьому аспекті заохочення і стягнення є правовими категоріями у значенні «родове поняття, що означає розряд предметів, явищ тощо або їхню важливу спільну ознаку». Співвідношення категорії «заохочення» і категорії «стягнення» виявляється у їх визначенні як групи чи розряду предметів, явищ чи осіб, що відрізняються від інших певними ознаками.

Але заохочення і стягнення – не прості правові категорії кримінально-виконавчого права, це категорії парні. Парні категорії, а це особливо стосується категорій, за допомогою яких розкривається сутність речей, перебувають у суперечливому відношенні. Ця суперечність виявляється в тому, що одна категорія передбачає іншу: одне є, оскільки є інше: внутрішнє є, оскільки є зовнішнє, і навпаки. Крім того, парні категорії взаємовиключають, заперечують одна одну. Отже, зміст однієї категорії полягає в запереченні її протилежності. Це свідчить про те, що між парними категоріями існує діалектичний зв'язок. Вони водночас доповнюють (через одну можна пізнати іншу) і взаємозаперечують одна одну. Саме на цій особливості зв'язку між категоріями ґрунтується діалектичний метод.[13, с.117]. У теорії права парні правові категорії виокремлюються у виді специфічної логічної форми (особливо пари понять), що має відобразити у загальній теорії об'єктивну єдність і взаємодію протилежних явищ, тенденцій, властивостей правового життя. Парні наукові категорії в якості спеціальної логічної форми спрямовані не тільки на констатацію факту взаємозв'язку між певними юридичними абстракціями, але й на пізнання дійсної взаємодії протилежних правових явищ, розкриття їхньої єдності та особливостей індивідуального розвитку.[14, с.265]. Парні категорії «заохочення-стягнення», «застосування заохочень – застосування стягнень» генетично, детерміновано взаємопов'язані. На нашу думку, ці логічно утворені правові пари поєднує спільна фундаментальна інституційна основа, родовидовий характер змісту їх єдиного начала. Точніше, вони відобража-

ють, взяті з точки зору єдиної основи, протилежні прояви її сутності, позитивні й негативні сторони одного процесу. [15, с.244]. Звідси й подібність багатьох змістовних (описових) елементів у більшій або меншій мірі – єдність характеристики. Дійсно, як свідчить аналіз, між заохоченнями і стягненнями існує цілий ряд спільних рис:

1) вони є формами соціального контролю, складовими частинами правового регулювання, юридичними засобами впливу на поведінку суб'єктів, на їх інтереси. Як справедливо зазначав П.А.Сорока, на поведінку людини впливають уявлення про ті вигоди чи негоди (якими б вони не були конкретно), які він пов'язує з тими або іншими вчинками у якості їх наслідків. Нагороди та покарання є окремим випадком цих бажаних чи небажаних наслідків. [16, с.115].

2) реалізуються у формі правозастосування;

3) для них встановлені певні процедури застосування – заходи заохочення заздалегідь відомі та визначені в законі, там же окреслене коло осіб, наділених правом застосовувати ті або інші заходи стягнення та заохочення;

4) забезпечуються заходами державного захисту, гарантуються законом;

5) пов'язані з цінностями, благами, хоча наслідки цього зв'язку є різними залежно від того, що застосовується – заохочення чи стягнення;

6) для їх настання необхідно, окрім об'єктивної сторони, ще й певний суб'єктивний стан особи, що виразився або у заслугі та підлягає заохоченню, або у прямо протилежній «заслугі» (вині) та підлягає стягненню. На думку ряду науковців, в останній рисі проявляється основне положення даних заходів – віддяка по заслугі. [17, с.135].

Заслуга – це вчинок, який перевершує звичайні вимоги та виражає ставлення до свого обов'язку. У переважній більшості наукових та словникових джерел заслуга розуміється з позиції її генетичного зв'язку виключно з заохоченням. Так, за визначенням Великого тлумачного словника сучасної української мови, за-

лужити – означає здобути право на що-небудь службою, роботою; своєю діяльністю, поведінкою викликати до себе певне ставлення з боку кого-небудь; бути гідним чого-небудь чи кого-небудь. [18, с.389]. О.В. Малько визначає, що заслуга – це добросовісний правомірний вчинок, пов’язаний з перевиконанням суб’єктом своїх обов’язків або з досягненням ним загальноновизнаного корисного результату, що і є підставою для застосування заохочення. Він стверджує, що заслуга характеризується такими рисами: а) вона зв’язана з соціально-активною поведінкою, із здійсненням позитивних обов’язків; б) це добросовісне відношення особи до свого обов’язку; в) заслуга пов’язана з перевиконанням особою своїх обов’язків або з досягненням ним загальноновизнаного корисного результату. Подібні акти повинні виходити за своїм добродієм за межі обов’язку, це надмірність або надлишок добродію; г) заслуга є підставою для застосування заохочення. Характер і ступінь заслуг, у свою чергу, визначають ступінь заохочення. [19, с.75].

В.М.Баранов розуміє заслугу як два основних юридично значущих варіантів поведінки : по-перше, це добросовісне точне виконання суб’єктами покладених на них обов’язків; по-друге, здійснення учасниками правовідносин непередбачених правовою нормою корисних діянь, які перевершують звичайні вимоги. [20, с.4]. Не погоджуючись з другим положенням Є.Є.Чернецький пише, що декількома рядками вище автор говорить про заслугу як фактичну підставу заохочення, а в наведеній цитаті допускає його застосування в результаті непередбаченого діяння, що, безумовно, не може служити підставою для подібного реагування. [21, с.263].

Аналіз положень КВК України дозволяє припустити, що в цьому кодексі знайшла відображення саме остання позиція. Так, КВК України лише у загальному виді окреслює розуміння заслуг, за які до засуджених можуть застосовуватись заохочення або стягнення, бо законодавче формулювання про те, що заходи заохочення і стягнення застосовуються до засуджених «за сумлінну поведінку і ставлення до праці» або «за порушення встановленого порядку відбування покарання» лише дозволяють припустити,

що вони є певними наслідками відповідної поведінки засудженого, а остання виступає заслугою у значенні підстави їх застосування. Жодного уявлення про ступінь перевищення такої сумлінної поведінки або глибину вчинених порушень КВК України не дає. Подібні норми також підтверджують висновок про оціночний характер категорії «заслуга», але водночас доводять обов'язковість існування цієї підстави. Крім того, законодавче положення застосування заохочень і стягнень за певні дії чи бездіяльність фактично висвітлює лише ретроспективний аспект цих заходів. А таке розуміння останніх призводить до думки, що заохочення і стягнення у першу чергу спрямовані в минуле, оскільки ці заходи настають виключно у разі порушення чи невиконання обов'язку, або навпаки, належного їх виконання. Іншими словами, і заохоченням і стягненням повинна передувати певна поведінка засуджених, що не дозволяє у повній мірі визначити можливості цих заходів як регуляторів поведінки засуджених та правовідносин у сфері виконання покарань в майбутньому. Оскільки обидва ці аспекти, за справедливим зауваженням Т.Д. Зражевської, діалектично пов'язані, їх розгляд лише з ретроспективної точки зору не може повністю розкрити значення названих заходів, тому їх слід розглядати у сукупності. [22, с.20-21]. Тобто, і заохочення, і стягнення мають різні сторони та форми прояву.

На практиці подібна законодавча невизначеність породжує перекоси у застосуванні заохочень та стягнень. Приміром, у 2010 році наказом в.о. начальника управління ДПтСУ в Житомирській області № 95 від 03.06.2010 року було скасовано ряд заохочень, застосованих до одного з засуджених. Подібний наказ з притягненням до суворої відповідальності (включаючи й звільнення з посади ряду керівних посадових осіб) пізніше видано й ДПтС України. У цих наказах зазначається: «Під час перевірки матеріалів, щодо застосування до засудженого П. заходів заохочення було встановлено, що він двічі безпідставно заохочувався адміністрацією виправної колонії. У порушення статті 130 КВК України 18.11.2009 р. та 10.03.2010 р., за клопотанням начальника відділення соціально-психологічної служби № 11 лейтенанта

внутрішньої служби Ч. засудженого П., який за час перебування в установі не був працевлаштований на її виробництві, не брав участі у самодіяльних організаціях та навчанні, було двічі заохочено начальником колонії, а саме: оголошена подяка та надане право на додаткове тривале побачення за активну участь у роботах по благоустрою та проведення ремонтних робіт у житловій секції, що фактично, згідно статті 118 КВК України є обов'язком кожного засудженого». [23].

Як видається, остаточне визначення змісту заслуги як підстави заохочення чи покарання засудженого повинно базуватися на розумінні ролі заходів заохочення і стягнення у процесі виконання позбавлення волі. На відміну від заохочення і стягнення як правових інститутів, конкретні їх види, закріплені в законі та застосовувані до певних засуджених служать дещо іншим цілям. Як вказувалось раніше, у теперішній час в науці кримінально-виконавчого права немає єдності у визначеннях понять «заходи заохочення» та «заходи стягнення», але разом із тим, дослідники сходяться в думці щодо наділення цих правових явищ стимулюючими рисами, в ряді випадків ототожнюючи їх зі стимулами, здатними впливати на поведінку засудженого, заходами чи засобами такого впливу. Подібна термінологічна невизначеність потребує уточнення визначення та основних ознак заохочень і стягнень у кримінально-виконавчому праві, щоб нарешті встановити, чим вони є – стимулами, пільгами, заходами, засобами досягнення певних цілей і завдань або чимось іншим.

Виходячи з того, що і заохочення і стягнення є заходами оцінки поведінки засудженого, їх слід визнати заходами юридичної відповідальності, протилежними сторонами цього явища. У теперішній час багато хто з вчених відстоюють ідею про конструювання юридичної відповідальності у широкому значенні, тобто з виходом за межі розгляду її виключно як наслідку порушення. Так, М.С.Стретович відмічає, що юридична відповідальність є перш за все відповідальним відношенням людини до своїх обов'язків, відповідальність за правильне виконання особою покладених на неї законом обов'язків. Якщо ж обов'язок не виконаний, настає

відповідальність у її негативному значенні – стягнення чи покарання, якщо виконаний – має місце позитивний характер відповідальності у виді заохочення. [24, с.111]. На думку П.Є.Недбайло, позитивна відповідальність у людини виникає вже тоді, коли вона стає до виконання своїх обов'язків, а не лише тоді, коли вона їх виконує чи стане діяти всупереч ним. [25, с.51]. Б.Л.Назаров характеризує позитивний аспект відповідальності не наслідками порушення порядку, а якістю стимулятора, необхідного з точки зору інтересів суспільства та громадян, виконання покладеного обов'язку, позитивних соціальних ролей [26, с.35]. Таким чином, і заохочення, і стягнення слід визнати заходами протилежних сторін юридичної відповідальності в процесі відбування покарання у виді позбавлення волі.

Висновок. Наведене в цій статті дозволяє стверджувати, що єдність і взаємодія заохочень і стягнень при виконанні позбавлення волі проявляється у наступному: 1) як заохочення, так і стягнення можуть реалізовуватися лише в рамках певного правовідношення між засудженим та уповноваженим працівником установи виконання покарань; 2) заохочення і стягнення є поняттями одного категоріального ряду, які дефініційно взаємозалежні; 3) заохочення і стягнення кореспондують (протистоять) одне одному, тобто виступають як парні, полярні категорії; 4) заохочення і стягнення не тільки співвідносяться, але й обумовлюють один одного; 5) заохочення і стягнення відображають «зв'язаність» суб'єктів (засудженого та працівника установи) конкретних правовідносин; 6) заохочення і стягнення взаємозалежні: застосування заохочень впливає на межу застосування стягнень та навпаки.

Заохочення і стягнення – це міри відповідальності засуджених позитивного чи негативного характеру, що виступають не лише у ролі заходу реагування на дії чи бездіяльність засуджених, а також є стимулами для впровадження у практику певного бажаного шаблону їх поведінки.

1. Зайчук О. В., Нищенко Н. М. *Теорія держави і права Академічний курс Підручник Київ Юрінком Інтер 2006, [Електронний ресурс]. Режим доступу : - С. <http://ukrlibrary.com.ua/books/20/6/3/1102.html>. - Загол. з екрану.*

2. Скакун О.Ф. *Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. — Харків: Консум, 2004. — 656 с. (С. 248).*
3. Кравчук М. В. *Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник. - 3-тє вид., змін, й доп.- Тернопіль: Карт-бланш, 2002.- 247с. (С. 154-155).*
4. Малинин М.П. *Проблема правового стимула в прогрессивной системе отбывания наказания // Уголовное право. - № 2, 2008. — С. 29-31(С. 30).*
5. *Український юридичний термінологічний словник [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.marazm.org.ua/document/termin/index.php?file=%CF%B3%EB%FC%E3%E8.txt>. — Загол. з екрану.*
6. Галкин, В.М. *Система поощрений в уголовном праве [Текст] / В. М. Галкин // Сов. гос-во и право. — 1977. — № 2. — С. 95.*
7. Маковик Р.С. *Изоляция личности в российском праве и законодательстве : учебник / Р.С.Маковик, Н.Р.Бессараб. — М.: Изд-во «Скз-мен», 2007. — 319с. (С.17).*
8. *Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. - К. : Ірпінь : ВТФ Перун, 2002.– 1440 с. С. 420.*
9. Селіванова О. О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. — Полтава : Довкілля – К., 2006. — 716 с. (С.202).*
10. *Юридична енциклопедія : В 6 Т. Ред. кол.: Шемшученко Ю. С. (голова ред. кол.) та ін. — К., Т.3. — КМ– 2001.— 790 с. (С. 64).*
11. *Словарь терминов по теории государства и права: учебное пособие. Рук. авт. кол. Н. И. Панов. — Х. : Основа, 1997.— 180 с. (С. 15).*
12. *Философский энциклопедический словарь / Под ред. Е.Ф.Губского, Г.В.Кораблева, В.А.Лутченко. — М.: Инфра-М., 1998. — 576 с. (С.212).*
13. *Філософія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Щерба, В. К. Щедрін, О. А. Заглада; За заг. ред. С. П. Щерби.— К. : МАУП, 2004. — 216 с. (С.117).*
14. *Еволюція цивільного законодавства України: проблеми теорії і практики / Кол. монографія; За ред. Я. М. Шевченко. - К.: Юридична думка, 2007. - 340 с (С. 265).*
15. *Васильев А.М. Правовые категории. Методологические аспекты разработки системы категорий теории права. [Текст] — М., Юрлитиздат. 1976. — 512 с. (С. 244).*
16. *Сорокин П.А. Мотивационное действие наград и наказаний // Человек. Цивилизация. Общество //Общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Союмонов: Пер. с англ. С. А. Сидоренко. - М.: Политиздат, 1992. - 543 с. (С.115).*

17. *Теория государства и права. Курс лекций / Под ред. д.ю.н., проф. Н. И. Матузова и д.ю.н., проф. А.И.Малько. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Юристъ, 2001. - 776с. (С. 135).*
18. *Великий тлумачний словник української мови / За ред. В.Т.Бусела. - К., 2003. - 1440с. (С. 389).*
19. *Малько А.В. Юридические поощрения как разновидность социальных санкций // Общественные науки и современность. - 1998. - № 4. - С. 75-85 (С.75).*
20. *Баранов В.М. Правовые формы поощрения в развитом социалистическом обществе: сущность, назначение эффективность. - Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1975. - 58с. (С. 4).*
21. *Чернецький Є.Є. Характеристика заслуги як основної підстави адміністративно-правового заохочення / Є. Є. Чернецький // Держава і право. - 2009. - Вип. 46. - С. 261-267 (С.263).*
22. *Зражевская Т. Д. Ответственность по советскому государственному праву / Зражевская Т.Д.; Науч. ред.: Основин В.С. - Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1980. - 159с. (С. 20-21).*
23. *История Колесникова – Пенчука или почему мстительная крыса никогда не станет львом [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://durdom.in.ua/ru/main/news_print/news_id/16923.phtml. Загол. з екрану*
24. *Базылев В.Т. Об институте юридической ответственности // Советское государство и право. 1975. No 1. С. 110-115 (С.11).*
25. *Недбайло П. Е. Система юридических гарантий применения юридических норм // Правоведение. 1971. № 3. С. 50-62 (С.51).*
26. *Баранов В.М. Поощрительные нормы советского социалистического права / Баранов В.М.; Под ред.: Байтин М.И. - Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1978. - 147 с. (С.35).*

Карелін В. В Сутність заохочень і стягнень в процесі виконання покарання у виді позбавлення волі

Стаття присвячена розгляду проблеми сутності заохочень і стягнень в процесі виконання покарання у виді позбавлення волі. На основі проведеного дослідження автором було визначено, що заходи заохочення та стягнення мають певну взаємобумовленість, але на сьогоднішній день ця проблема є недостатньо дослідженою.

Ключові слова: заходи заохочення і стягнення, дисциплінарне стягнення, кримінальне покарання, державний примус, правовий статус, законність і правопорядок.

Карелин В. В. Сущность поощрений и взысканий в процессе исполнения наказания в виде лишения свободы.

Статья посвящена рассмотрению проблемы сущности регулирования и практики использования мер поощрения и взыскания к осужденным, которые отбывают наказание в виде лишения свободы. Так же на основании проведенного исследования автором было определено, что меры поощрения и взыскания имеют определённую обусловленность, но на сегодняшний день эта проблема недостаточно исследована.

Ключевые слова: меры поощрения и взыскания, дисциплинарное взыскание, уголовное наказание, государственное принуждение, законность правопорядок.

Karelin V. V. The essence of regulation and the practice of using the measures of encouragement and penalty to the imprisoned convicts.

The article deals with the problem of the essence of regulation and the practice of using the measures of encouragement and penalty to the imprisoned convicts. On the basis of this research the author came to the conclusion that the measures of encouragement and penalty have the certain conditionality but till now this problem has been not quite investigated.

Key words: measures of encouragement and penalty, disciplinary punishment, criminal punishment, state compulsion, legality, law and order.

Козич І. В.

ПИТАННЯ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В МАТЕРІАЛАХ ТРЕТЬОГО КОНГРЕСУ ООН З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИНІВ І РЕЖИМІВ ДЛЯ ЗЛОЧИНЦІВ

УДК 343.2.01

Постановка проблеми. Політика в сфері протидії злочинності як напрямок загальнодержавної політики давно вийшла за межі регулювання кожної окремо взятої держави. У зв'язку з цим виняткового значення для розвитку такої політики мають рекомендаційні, роз'яснювальні та інші рішення органів міжнародного значення. Та й навіть просто врахування досвіду інших країн щодо врегулювання окремих вузьких проблем загальних чи спеціальних сфер кримінально-правової політики допоможе зекономити значну частину коштів держави при впровадженні заходів реалізації політики в сфері протидії злочинності. У зв'язку з цим виняткової ваги набувають матеріали Конгресів ООН з попередження злочинів.